

Bölüm 9

ATLARDA İLAÇ BİLGİSİ VE İLACA BAĞLI REAKSİYONLARDA İLK YARDIM UYGULAMALARI

Esra PAMUK¹
Meryem KARAPINAR²

GİRİŞ

İlaç; canlı organizma tarafından alındığında vücut işlevlerinde değişiklik yapan fizyolojik sistemleri veya patolojik durumları değiştirmek veya incelemek amacıyla kullanılabilen bitkisel, hayvansal, mineral veya sentetik maddelerdir. Atlarda birçok ilaç kullanım alanı bulunmaktadır. Örneğin atınızın eklem bölgesinde yangısal bir değişiklik meydana geldiğinde eklemlerde hasar oluştuğunda hemen bir anti inflamatuvar analjezik maddeye başvururuz. Kullandığımız bu ilaçlar bir çok reaksiyona sebep olabilir. Genellikle kendiliğinden sınırlanan çoğu istenmeyen ilaç reaksiyonu, suçlu ilacın kesilmesiyle ortadan kalkar. Ancak bazı durumlarda oldukça şiddetli olabilir ve ölüme kadar ilerleyebilir.

Herhangi bir ilaçla ilgili istenmeyen bir yan etki riski nispeten düşük olsa da, bu yan etkilerin etkilediği canlı sayısının artması, mevcut ilaç sayısının artması ve kullanılan ilaç kombinasyonlarının artması nedeniyle yaygın olarak görülür. Normal kullanım dozaj aralıklarında dahi olsa bazı ilaçlar atlara zarar verebilmektedir örneğin monensin gibi ilaçlar buna örnek verilebilir.

¹ Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, esrapamuk@kku.edu.tr, ORCID iD: 0009-0003-4610-9335

² Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, meryemkarapinar@kku.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-5091-8715

KAYNAKLAR

1. Benchohra, M. (2024). Sudden death related to acute iatrogenic conditions in domestic ruminants and horses: A review. *Veterinaria*, 73(2), 105-119.
2. Bettchart-Wolfensberger, R., & Larenza, M. P. (2007). Balanced anesthesia in the equine. *Clinical Techniques in Equine Practice*, 6(2), 104-110.
3. Cook, V. L., & Blikslager, A. T. (2015). The use of nonsteroidal anti-inflammatory drugs in critically ill horses. *Journal of Veterinary Emergency and Critical Care*, 25(1), 76-88.
4. Daubert, G. P., Mabasa, V. H., Leung, V. W., & Aaron, C. (2007). Acute clenbuterol overdose resulting in supraventricular tachycardia and atrial fibrillation. *Journal of medical toxicology*, 3, 56-60.
5. Graham, Duncan. (2013). Muller and Kirk's Small Animal Dermatology VI. New Zealand veterinary journal. 62. 10.1080/00480169.2013.830281.
6. Errecalde, J. O., Button, C., & Mülders, M. S. G. (1985). Some dynamic and toxic effects of theophylline in horses. *Journal of veterinary pharmacology and therapeutics*, 8(3), 320-327.
7. Flood, J., & Stewart, A. J. (2022). Non-steroidal anti-inflammatory drugs and associated toxicities in horses. *Animals*, 12(21), 2939.
8. Feary, D. J., Mama, K. R., Wagner, A. E., & Thomasy, S. (2005). Influence of general anesthesia on pharmacokinetics of intravenous lidocaine infusion in horses. *American journal of veterinary research*, 66(4), 574-580.
9. GOODRICH, FURR, ROBERTSON, & WARNICK. (1998). A toxicity study of eltenac, a nonsteroidal anti-inflammatory drug, in horses. *Journal of Veterinary Pharmacology and therapeutics*, 21(1), 24-33.
10. Gokbulut, C., & McKellar, Q. A. (2018). Anthelmintic drugs used in equine species. *Veterinary Parasitology*, 261, 27-52.
11. GÖKHAN, N. (2008). Atlarda alfa2 adrenoseptör agonistlerin bazı fizyolojik parametreler üzerindeki etkileri. *KAFKAS ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ DERGİSİ*, 14(1).
12. Hausberger, M., Henry, S., Larose, C., & Richard-Yris, M. A. (2007). From Equine Science Update. *J Comp Psychol*, 121, 109-112.
13. Hepworth-Warren, K. L., & Alcott, C. J. (2014). Treatment and resolution of zilpaterol hydrochloride toxicity in a Q uarter H orse gelding. *Equine Veterinary Education*, 26(2), 81-85.
14. Hovda, L. R., Benson, D., & Poppenga, R. H. (Eds.). (2021). *Blackwell's Five-minute Veterinary Consult Clinical Companion: Equine Toxicology*. John Wiley & Sons.
15. Keegan, K. G., Messer, N. T., Reed, S. K., Wilson, D. A., & Kramer, J. (2008). Effectiveness of administration of phenylbutazone alone or concurrent administration of phenylbutazone and flunixin meglumine to alleviate lameness in horses. *American Journal of Veterinary Research*, 69(2), 167-173.
16. Lamont, L., Grimm, K., Robertson, S., Love, L., & Schroeder, C. (Eds.). (2024). *Veterinary Anesthesia and Analgesia*. John Wiley & Sons.
17. Wagner, S. A., Mostrom, M. S., Hammer, C. J., Thorson, J. F., & Smith, D. J. (2008). Adverse effects of zilpaterol administration in horses: three cases. *Journal of Equine Veterinary Science*, 28(4), 238-243.
18. Robinson, N. E., & Sprayberry, K. A. (2009). *Current Therapy in Equine Medicine-E-Book*. Elsevier Health Sciences.
19. Schnyder B. Approach to the patient with drug allergy. *Immu-nol Allergy Clin North Am* 2009; 29: 405-18.
20. Schumacher, J., & Taintor, J. (2008). A review of the use of moxidectin in horses. *Equine Veterinary Education*, 20(10), 546-551.
21. Siroka, Z., & Svobodova, Z. (2013). The toxicity and adverse effects of selected drugs in animals—overview. *Polish Journal of Veterinary Sciences*.
22. Swor, T. M., Whittenburg, J. L., & Chaffin, M. K. (2009). Ivermectin toxicosis in three adult horses. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 235(5), 558-562.
23. Thompson, J. (2009). Effects of clenbuterol on skeletal and cardiac muscle in horses. *Louisiana State University and Agricultural & Mechanical College*.
24. Vander Werf, K. A., Davis, E. G., & Kukanich, B. (2013). Pharmacokinetics and adverse effects of oral meloxicam tablets in healthy adult horses. *Journal of veterinary pharmacology and therapeutics*, 36(4), 376-381.
25. Van Loon, G., Blissitt, K. J., Keen, J. A., & Young, L. E. (2004). Use of intravenous flecainide in horses with naturally-occurring atrial fibrillation. *Equine veterinary journal*, 36(7), 609-614.